Eduskunnan talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönne 9.9.2026

Lausunto asiassa: E 35/2026 vp Valtioneuvoston selvitys: E-kirje AccelerateEU-tiedonannosta

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston selvityksestä, joka koskee komission AccelerateEU-tiedonantoa. Tiedonannossa esitetään yleisellä tasolla Lähi-idän konfliktin vaikutuksia lieventäviä toimia sekä keinoja nopeuttaa puhtaan energian investointeja ja vähentää fossiiliriippuvuutta, mutta ei yksittäisten ehdotusten yksityiskohtia. KKV tarkastelee asiaa valtiontukien taloudellisten perusteiden ja kilpailuvaikutusten näkökulmasta.

KKV yhtyy valtioneuvoston valtiontukia koskeviin päälinjauksiin ja pitää myös komission esittämiä kriisitukien kohdentamista, väliaikaisuutta ja energiansäästökannustimien säilyttämistä koskevia lähtökohtia perusteltuina. Yksittäisten tukitoimien tarpeellisuus ja tarkoituksenmukaisuus edellyttävät kuitenkin tarkempaa arviointia.

Tukien tarpeellisuus ja vaikutus investointeihin

Energian hinnannousu tai yritysten kannattavuuden heikkeneminen ei yksin osoita julkisen tuen tarvetta. Tukien valmistelussa tulee yksilöidä ratkaistava ongelma, perustella markkinaehtoisen sopeutumisen riittämättömyys ja arvioida vaihtoehtoiset keinot. Kriisituissa keskeistä on todentaa tuettavien kustannusten tai menetysten yhteys kriisiin, rajata tuki välttämättömään ja estää ylikompensaatio. Tuen määräytymisperusteen tulee säilyttää kannustimet energiansäästöön.

Investointituissa on arvioitava, missä määrin tuki synnyttää investointeja, laajentaa niitä tai nopeuttaa niiden toteutumista. Investoinnin tuottama energiansäästö tai merkitys puhtaalle siirtymälle ei itsessään osoita tuen tarpeellisuutta. Samalla tulee selvittää, voidaanko investointeja edistää tehokkaammin esimerkiksi lupamenettelyjä sujuvoittamalla tai markkinoille pääsyn esteitä poistamalla.

Tukien tulee säilyttää kannustimet markkinaehtoisiin investointeihin. Toistuvat tukijärjestelmät voivat kannustaa lykkäämään investointeja tulevien tukien toivossa, ja päästöintensiivisille toimialoille kohdistuvat tuet voivat heikentää jo päästövähennyksiin investoineiden yritysten suhteellista kilpailuasemaa. Eri rahoitusvälineistä saatavaa julkista tukea tulee arvioida kokonaisuutena ylikompensaation välttämiseksi. Julkisilla tuilla tai takauksilla ei tule tarpeettomasti siirtää yritysten normaaliin toimintaan kuuluvia riskejä veronmaksajien kannettaviksi.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Postiosoite PL 5, 00531 Helsinki • **Puhelin** 029 505 3000 (pvm/mpm)
Y-tunnus 2502067-3 • **Sähköposti** kirjaamo@kkv.fi • **kkv.fi**

Kilpailuvaikutukset ja seuranta

KKV pitää Suomen tavoin komission koordinoimaa lähestymistapaa myönteisenä, sillä se voi ehkäistä jäsenvaltioiden välistä tukikilpailua ja sisämarkkinoiden pirstoutumista. Valtiontukisääntöjen keventäminen voi kuitenkin johtaa siihen, että investointien sijoittumista ohjaavat ensisijaisesti jäsenvaltioiden tarjoamien tukien suuruudet. Siksi kansallisten tukien kilpailuvaikutuksia tulee arvioida myös EU:n tasolla kokonaisuutena.

KKV kannattaa Suomen lähtökohtaa puhtaan siirtymän toteuttamisesta teknologianeutraalisti, markkinaehtoisesti ja kustannustehokkaasti. Tukien tulee säilyttää yritysten tasapuoliset kilpailuedellytykset, eivätkä ne saa tarpeettomasti vaikeuttaa uusien yritysten markkinoille pääsyä. Jos tuki rajataan tiettyihin teknologioihin tai käyttökohteisiin, on perusteltava, miksi rajaus on tarpeen tuen tavoitteen saavuttamiseksi.

KKV pitää myös tärkeänä tukien vaikutusten arviointia. Ennen tukien käyttöönottoa tulee arvioida niiden tarpeellisuus, vaihtoehtoiset keinot, vaikutukset investointien toteutumiseen sekä mahdolliset kilpailuhaitat. Vaikutuksia tulee seurata myös tukien myöntämisen jälkeen, jotta tehottomia tai kilpailua tarpeettomasti vääristäviä tukia voidaan muuttaa tai lopettaa.

Kirsi Leivo
pääjohtaja

Miika Heinonen
ekonomisti

Sähköisesti allekirjoitettu - Elektroniskt underskriven - Digitally signed
Heinonen Miika, Vaikutusarviointi 1, 25.09.2026 09:20
Leivo Kirsi, pääjohtaja, 25.09.2026 09:27